

AYT Halk Edebiyatı Çıkmış Sorular

Yüzyıllar boyunca Tekke şiirinin önderi sayılmış, şiirleriyle kafalara ve gönüllere Türkçe ile seslenmiştir. Tasavvuf akımını, taşkın ve gür lirizmi ile halka yansıtmıştır. Aruzla da şiirler yazmakla birlikte, genellikle heceyi kullanmıştır. Bu şiirlerde kullanılan ana tema, Tanrı aşkı ve insan sevgisidir.

1. Yukarıda özellikleri belirtilen şair kimdir? (1987)

- A) Yunus Emre B) Yusuf Has Hacıp
C) Mevlana D) Sultan Veled
E) Hacı Bayram Veli

2. Aşağıdakilerden hangisi halk şairlerimizin ortak özellikleri arasında yer almaz? (1988)

- A) Nazım birimi olarak dördlüğü kullanmaları
B) Aruzla yazanlar bulunmakla birlikte kullandıkları asıl ölçünün hece olması
C) Şiirlerini, halk arasında kullanılan konuşma diliyle söylemeleri
D) Şiirlerinde genellikle yarım kafiye kullanmaları
E) Eserlerinde dinî, mistik konuların yanı sıra devrin bazı sosyal olaylarını ele almaları

3. Aşağıdakilerden hangisi anonim halk edebiyatı ürünlerinden değildir? (1988)

- A) Mani B) Koşma C) Ninni
D) Ağıt E) Türkü

4. Aşağıdakilerden hangisi, halk edebiyatının özelliklerinden biri değildir? (1989)

- A) Münacat, naat, mesnevi, mersiye gibi ortak tür ve konuların kullanılması
B) İslamiyet'ten önceki Türk edebiyatı geleneğini sürdüren sözlü bir edebiyat olması
C) Şiirde hece ölçüsü ve yarım kafiye kullanılması
D) Şiirlerin saz şairi ya da "âşık" denen şairlerce, "bağlama" adı verilen bir sazla söylenmesi
E) Düşünce ve duyguların dörder dizelik bentler biçiminde anlatılması

5. Aşağıdakilerden hangisi masalın özelliklerinden biri değildir? (1989)

- A) Olayların belli bir zamana bağlanmaması
B) -mişli geçmiş zamanla anlatılması
C) Belli bir yazarın bulunmaması
D) Milli duygularla dini inançları işlemesi
E) Eğitici nitelik taşıması

6. Bir halk edebiyatı ürünü olan "mani" aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır? (1990)

- A) Yazarları belli değildir.
B) Kafiye düzeni aaba biçimindedir.
C) Anlatılmak istenen duygu ya da düşünce son iki dizede bulunur.
D) İlk iki dize, son iki dize ile yalnız kafiye bakımından ilgilidir.
E) Yalnızca aşk konusu işlenir.

Düzenleyicisi pek bilinmez. Halkın sözlü geleneğinde oluşup gider. Çağdan çağa ve yöreden yöreye içeriğinde olsun, biçiminde olsun, değişikliklere, bozulmalara, kırılmalara uğrayabilir. Her zaman bir ezgiyle söylenir.

7. Bu parçada aşağıdakilerden hangisinden söz edilmektedir? (1991)

- A) Tuyuğ
B) Şarkı
C) Türkü
D) Rubai
E) Gazel

Halk şiirimizin güçlü soluklu bir şairidir. Kendini yedi yaşından itibaren saza, söze, şiire ve türküye vererek dış dünyasının karanlığını, gönül dünyası ile aydınlatmıştır. Gönül gözüyle yazdığı şiirlerinde birlik, beraberlik, yurt sevgisi, güzellik, gurbet, ayrılık duygularını dile getirmiştir.

8. Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir? (1991)

- A) Yunus Emre
B) Pir Sultan Abdal
C) Karacaoğlan
D) Âşık Veysel
E) Dadaloğlu

9. Aşağıdaki dizelerden hangisi bir taşlamadan alınmış olabilir? (1992)

- A) Ayna almış perçem düzer,
Zülfün tarayı tarayı
B) Kırık çanağı yok ayran içecek
Kahveye gelir de fincan beğenmez
C) Eğil dağlar eğil üstünden aşam
Yeni talim gelmiş varam alışam
D) Güzel gitti diye pınar ağladı
Acıdı yüreğim yandı pınara
E) Avcılardan kaçmış ceylan misali,
Geçmiş dağdan dağa yoktur durağı

10. Divan edebiyatındaki gazelin konu bakımından halk edebiyatındaki benzeri aşağıdakilerden hangisidir? (1992)

- A) Varsağı B) Destan
C) Türkü D) Koşma
E) Nefes

11. Aşağıdaki eserlerden hangisi edebiyat türü bakımından ötekilerden farklıdır? (1992)

- A) Semai B) Koşma
C) Türkü D) Nutuk
E) Varsağı

12. Gazel ve koşmanın karşılaştırılması ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır? (1993)

- A) Gazel, divan edebiyatına; koşma, âşık edebiyatına özgü nazım biçimidir.
B) Gazelde nazım birimi beyit, koşmada dörtlüktür.
C) Gazel, aruzun istenilen her kalıbıyla yazıldığı halde koşma, genellikle hece ölçüsünün 11’li kalıbıyla yazılır.
D) Gazel, 10-20 beyitten, koşma 7-12 dörtlükten oluşur.
E) Gazellerin konusu sevgilinin güzelliği, aşk ve şarap: koşmalarınki ise genellikle aşk, sevgi ve doğa güzellikleridir.

Bahçelerde gül gerek
Güllere bülbül gerek
Senin gibi güzele
Bencileyin kul gerek

13. Bu dörtlüğün nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir? (1994)

- A) Varsağı
B) Divan
C) Destan
D) Koşma
E) Mani

Düzenleyicisi bilinmez, halkın sözlü geleneğinden oluşur. Çağdan çağa, yerden yere içeriğinde olsun, biçiminde olsun değişikliklere uğrayabilir. Her zaman bir ezgiyle söylenir.

14. Bu parçada, aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir? (1995)

- A) Türkü
B) Şarkı
C) Gazel
D) Mesnevi
E) Koşma

(I) Kitab-ı Dede korkut”, sanatçısı belli olmayan, halkın ortak mal olan bir eserdir, (II) Nazım ve nesir karışım, on iki hikâyeden oluşur. (III) Hikâyelerde daha çok Oğuzların düşmanları ve insanüstü güçlerle savaşmaları anlatılmaktadır. (IV) Her hikâye bağımsız olmakla beraber, çoğunda ortak kahramanlar bulunur ve her hikâyenin sonunda Dede Korkut söz alır. (V) Hikâyelerde adı geçen Dede Korkut kahramanlığıyla ün kazanmış Oğuz beylerinden biridir.

15. Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır? (1996)

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

16. Halk hikâyeleriyle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır? (1997)

- A) Sevgi ve kahramanlık konuları işlenir.
B) Kişiler gerçek yaşamdakilere yakındır; olağanüstülükler oldukça sınırlıdır.
C) Oluştukları çağdaki sosyal yapıyı ve iç mücadeleleri yansıtır.
D) Anlatım tümüyle nesre dayalıdır
E) Anlatıcıları okuryazar, az çok kültürlü kişilerdir.

17. Divan edebiyatında “hicviye” denilen alaylı yergi şiirinin halk edebiyatındaki karşılığı aşağıdakilerden hangisidir? (1997)

- A) Koşma B) Semai C) Taşlama
D) Destan E) Türkü

Bir kimsenin ölümü üzerine duyulan üzüntü ve acıyı anlatmak, onun erdemlerini, iyi yönlerini dile getirmek amacıyla yazılan şiirlere verilen addır. Ölen bir kişi için yazılan bu tür şiirlere divan edebiyatında —, halk edebiyatındaysa —- denmiştir.

18. Bu parçada boş bırakılan yerlere, verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir? (2006)

- A) mersiye – ilahi B) mesnevi – koşma
C) mevlit – koşma D) mevlit – ağıt
E) mersiye – ağıt

19. Ortaoyunuyla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır? (2008)

- A) Erkekler tarafından canlandırılan kadın tipine “Zenne” adı verilir.
B) Başoyuncu, okumuş, orta sınıf şehirliyi temsil eden “Kavuklu”dur.
C) Herhangi bir metne bağlı kalınmadan doğaçlama olarak oynanır.
D) “Fasıl” oyunun asıl konusunun işlendiği bölümdür.
E) “Balama” ve “Frenk” oyuncu tiplerindendir.

XV. yüzyılın başlarında yazıya geçirilen —, adını yaratıcısı olduğuna inanılan kişiden alır. Türklerin yaşamını tarihsel, kültürel ve toplumsal bakımdan çok iyi anlatan bu yaratılar, — ürünleridir. İslamiyet öncesi dönemde oluşturulan bu ürünlere, bu dinin kabulünden sonra İslami söyleyiş özellikleri de eklenmiştir.

20. Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir? (2008)

- A) Dede Korkut Hikâyeleri – sözlü edebiyat
B) destanlar – anonim halk edebiyatı
C) Göktürk Yazıtları – ilk yazılı edebiyat
D) tasavvufi şiirler – divan edebiyatı
E) seyahatnameler – halk edebiyatı

(I) Yunus Emre, şiirlerinde hiçbir insanı, hiçbir dini ve mezhebi hor görmemiş; duygularını engin ve evrensel bir sevgiyle dile getirmiştir. (II) İnsanın, kendisi için ne düşünüyorsa başkaları için de aynı şeyi düşünmesi gerektiğini vurgulamıştır. (III) Buna karşın yaşadığı dönemi dar bir dünya görüşüyle ele alarak yansıtmıştır. (IV) Bu arada erdemli olmayı, gururdan ve kibirden uzak durmayı, dünya malına aşırı ölçüde önem vermemeyi öğütlemiştir. (V) Ona göre iyilik etmek, bir gönle girmek, kimseyi kırmamak, dinlemeyi bilmek, yerinde konuşmak erdemlerin başında gelmektedir.

21. YunusEmre’nin şiirlerinin içeriğiyle ilgili olarak, yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi doğru değildir? (2008)

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Böyle bağlar
Yâr başın böyle bağlar
Gül açmaz bülbül ötmez
Yıkılsın böyle bağlar

22. Bu maniyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez? (2009)

- A) Cinaslı uyak kullanılmıştır.
B) Benzetmelere yer verilmiştir.
C) İlk dize uyak oluşturma amacıyla kullanılmıştır.

- D) Uyak düzeni aaba biçimindedir.
E) Kesik mani olarak adlandırılır.

Ne halk türküleri ne de halk oyunları, ilk biçimlerini koruyabilir. Bunlar yayılma sürecinde birçok kez değişmiş, kimi zaman bu değişmelerle zenginleşmiş, kimi zaman da bayağlaşmıştır. Bu değişiklikleri yapanların da kim olduğu bilinmez.

23. Bu sözler aşağıdaki kavramlardan hangisini akla getirmektedir? (2010 LYS)

- A) Yöresellik B) İçtenlik C) Anonimlik
D) Abartıcılık E) Yalıcılık

24. Aşağıdakilerin hangisi Karagöz oyununun özelliklerinden biri değildir? (2010 LYS)

- A) Ciddi ve ağırbaşlı bir hava taşıma
B) Müzikten yararlanma
C) Usta-çırak geleneği içinde sürdürülme
D) Tiplerin aynı kişi tarafından seslendirilmesi
E) Değişik ağız ve ses taklitlerine dayanma

25. Halk edebiyatına özgü aşağıda verilen terimlere ilişkin tanımların hangisi yanlıştır? (2011 LYS)

- A) “İlahî”, özel bir ezgiyle okunan, Tanrı’ya övgü ve yakarma amacıyla söylenen şiir türüdür.
B) “Koçaklama”, dağ, at, yayla gibi doğayla ilgili varlıkları ve sevgiliyi övüp yüceltmek için söylenen şiir türüdür.
C) “Mânî”, genellikle dört dizeli, yedili hece ölçüsüyle oluşturulan, uyakları “aaba” dizilişinde olan ve başta aşk olmak üzere çeşitli konularda söylenen şiir türüdür.
D) “Semai”, sekizli hece ölçüsüyle ya da aruzla yazılan ve sevgi, doğa, güzellik gibi konuların işlendiği şiir türüdür.
E) “Koşma”, ayrılık, aşk ve doğa konuları üzerinde on birli hece ölçüsüyle ve değişik uyak düzenleriyle kurulup saz eşliğinde söylenen, sekiz dörtlükten oluşan, lirik şiir türüdür.

I. Orta oyunu

II. Meddah

III. Trajedi

IV. Destan

V. Komedi

26. Yukarıdakilerden hangileri geleneksel Türk anlatıları arasında yer alan türlerden değildir? (2012 LYS)

- A) I. ve II. B) I. ve III. C) II. ve III. D) III. ve V.
E) IV. ve V.

27. Karagöz oyunu ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır? (2012 LYS)

- A) Giriş, muhavere, fasıl ve bitiş olmak üzere dört bölümü vardır.
B) Tuzsuz Deli Bekir; zengin, mirasyedi, çıtkırdım bir tiptir ve İstanbul ağzıyla konuşur.
C) Kastamonulu, Rumelili, Bolulu gibi İstanbul'a iş aramaya gelmiş veya meslek edinmiş, yerleşmiş taşralı Türk tipleri vardır.
D) Yardak, Karagözcünün isteği doğrultusunda, perde gazelleri, şarkılar, türküler okur, tef çalar.
E) Çelebi, Frenk ve Zenne önemli tipler arasında yer alır.

(I) Destanları meydana getiren ve kuşaktan kuşağa aktaran destancılara, geçmişte "ozan" adı verilmiştir. (II) Elleri sazlarıyla diyar diyar dolaşan "âşık"ların aksine onlar, orduları galeyana getirmek, önemli olayları toplumun hafızasına yerleştirmek için kahramanlık destanları terennüm etmişlerdir. (III) Atlı göçebe hayat tarzını benimseyen bu sanatçılar sadece şiirle uğraşmışlar, yönetimden ve yöneticilerden olabildiğince uzak durmuşlardır. (IV) Ozanlık geleneğinin bir devamı olarak değerlendirebileceğimiz âşıklık geleneği ise tekke kaynağından da beslenerek daha çok köy, kasaba insanına seslenmiştir. (V) Arap ve Fars öykücülük geleneklerinden beslenen, temsilcileri âşıklara nazaran daha eğitilmiş ve şehirli olan kıssahanlık veya meddahlık geleneği ise daha çok şehirlerde kendisine yer bulmuştur.

28. Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır? (2013 LYS)

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

29. Aşağıdakilerden hangisi, divan şiiriyle halk şiirinin birbirine yaklaştığının göstergelerinden biri değildir? (2013 LYS)

- A) Nedim ve Şeyh Galip'in hece vezni ile şiir yazması
B) Gevherî'nin aruz vezniyle şiirler kaleme alması
C) Bazı halk şairlerinin divan tertip etmesi
D) Halk ve divan şairlerinin mahlas kullanması
E) Benzer mazmunların kullanılması

30. Dede Korkut Hikâyeleri ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır? (2014 LYS)

- A) Hikâyelerin dili, 14 ve 15. yüzyıl konuşma Türkçesidir.
B) Kelimelerin çoğu Türkçe kökenlidir.
C) Manzum ve mensur anlatım iç içedir.
D) Anlatım son derece canlı ve hareketlidir.
E) Hikâyeler Dede Korkut tarafından kaleme alınmıştır.

31. Geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır? (2016 LYS)

- A) Dramatik türde sadece Karagöz ve orta oyununu bilen Türk seyircisi, Tanzimat'tan sonra türün Avrupai şekillerini de tanımaya başlar.
B) Karagöz ve orta oyunundaki tüm tipler, tek bir kişi tarafından taklit yoluyla canlandırılır.
C) Karagöz ve orta oyununda, olayların akışı başlıca iki kişinin üzerindedir.
D) Karagöz ve orta oyununda Osmanlı Devleti sınırları içinde yaşayan farklı etnik zümrelerin şiveleri önemli rol oynar.
E) Karagöz ve orta oyununda diyaloglar belli bir çerçevede doğrultusunda doğaçlama olarak gerçekleştirilir.

Seni sevmek bana verse de çile
Yılmadan çekerim yeter ki he de
Senin gibi biten ender bir güle
Gözyaşı dökerim yeter ki he de

32. Bu dördlüğün nazım türü aşağıdakilerden hangisidir? (2016 LYS)

- A) Taşlama B) Koçaklama C) Güzelleme D) Ağıt
E) Destan

Türk edebiyatındaki en önemli temsilcisi YunusEmre olan ilahi; Allah aşkını konu edinen, onu övmek için özel bir ezgiyle yazılıp söylenen, herhangi bir tarikat izi taşımayan şiirlerdir. Bu şiirler; söylendiği yere, kesime veya tarikata göre farklı isimler alır.

33. Aşağıdakilerden hangisi bu isimlerden biri değildir? (2016 LYS)

- A) Âyin B) Nefes C) Tapuç D) Devriye E) Deme

XVI. ve XVII. yüzyıllarda yaşayan, Yunus Emre ile Nasreddin Hoca gibi nereli olduğu konusunda değişik rivayetler bulunan bir saz şairidir. Çukurova, Balkanlar, Azerbaycan, Türkmenistan gibi değişik bölgelerde yaşadığı düşünülen saz şairi hakkındaki bir başka tartışma da Barak veya Varsak boyuna mensup olup olmadığıdır. Şiirlerinin temasını genellikle güzellik ve gurbet kavramları oluşturan âşık, bütün şiirlerini hece ölçüsüyle söylemiştir.

34. Bu parçada söz edilen saz şairi aşağıdakilerden hangisidir? (2016 LYS)

- A) Koroğlu B) Âşık Ömer C) Karacaoğlu D) Ercişli Emrah E) Gevherî

İslamiyet'in doğuşundan kısa bir süre sonra ortaya çıkmış olan —, İslam dünyasındaki etkisi yüzyıllar boyu sürmüş bir düşünce ve inanç sistemidir. Allah'a sevgiyle ulaşmayı amaçlar. İslami Dönem Türk edebiyatında bu düşünce sistemi çevresinde bir edebiyat akımı oluşmuştur. Bu akım, kendine özgü nazım türlerine ve şekillerine sahiptir. Örneğin nefes gibi nazım türlerinde —- düşüncesi ele alınmıştır. Bu düşünceye göre tek varlık Allah'tır ve evrende görünen her şeyde Allah'ın türlü yansımaları vardır.

35. Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir? (2017 LYS)

- A) Bektaşilik – tevhid
B) tasavvuf – vahdetivücut
C) hikemî tarz – fenâfillah
D) Mevlevilik – enelhak
E) mistisizm – marifet

36. Aşağıdakilerden hangisi Karagöz tipinin özelliklerinden biri değildir? (2017 LYS)

- A) Düşündüğünü söylemekten çekinmez.
B) Hacivat'ın söylediği bazı sözleri yanlış anlar.
C) Hacivat ile hemen her konuda zıt fikirlere sahiptir.
D) Orta oyunundaki Kavuklu tipini hatırlatır.
E) Konuşmalarında özentili ve süslü bir dil kullanır.

Gelse celâlinden cefâ
Yahud cemâlinden vefâ
İkisi de cana safâ
Senden hem ol hoş bu hoş

37. Bu dörtlüğün nazım türü aşağıdakilerden hangisidir? (2017 LYS)

- A) Devriye B) İlâhi C) Şathiye D) Nefes

E) Nutuk

Kulak verdim dört bir yanı dinledim
Arkam sıra gıybet eden çoğimiş
Çok yaşayıp mihnet ile ölmeden
Az yaşayıp devran sürmek yeğ imiş

38. Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez? (2017 LYS)

- A) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
B) Didaktik bir anlatıma yer verilmiştir.
C) "xaxa" şeklinde uyaklanmıştır.
D) Güzelleme türünde yazılmıştır.
E) Kişisel deneyimler anlatılmıştır.

Pencereden bakan dilber
Güzelliğin bildirirsin
Ak göğsünde lale sünbül
Ağlayanı güldürürsün

Gerdan açık benlerin çok
Güzellikte menendin yok
Kaşların yay, kirpiğin ok
Vurduğunu öldürürsün

39. Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez? (2017 LYS)

- A) Bir semaiden alınmıştır.
B) Anlatımda karşıtlıktan yararlanılmıştır.
C) Şiirde, sevgiliye duyulan özlem işlenmiştir.
D) 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
E) Söz sanatına başvurulmuştur.

Zühre'nin annesi sihirbazı çağırıp durumu anlattı: "Padişah, Zühre'yi Tahir'e verecek, ben buna razı değilim. Tahir, vezir oğlu; benim kızım padişahlara layıktır. Bir ilaç ile padişahı Tahir'den soğut..." dedi. Padişah, sihirbazın hazırladığı şerbeti içince Tahir'den soğudu ve onu saraydan kovdu. Tahir ile Zühre birbirinden ayrılınca gece gündüz ağlaştılar. Zühre'nin aşkından deliye dönen Tahir, eline sazını alıp bağlara ve bahçelere gidip türküler söylemeye başladı:

"Yârden ayrılmaklığım figândır
Dîdelerim pürnem, kaddim kemândır
Tan etmeyin dostlar âh u zârıma
Dostu görmeyeli hayli zamandır"

diyerek gönlünü avutmaya çalışıyordu. Bazen de aklına gelen türkülerini yazıyor ve geçtiği yerlerde bırakıp gidiyordu. Bu şiirler başkalarının eline geçince aşkları bütün şehre yayıldı. Yaşlı kadınlar bu şiirlerden bazılarını Zühre'ye de götürüyorlardı.

40. Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez? (2018 AYT)

- A) Bir halk hikâyesinden alınmıştır.
- B) Mensur ve manzum parçalar içerir.
- C) Ait olduğu dönemin dil özelliklerini yansıtır.
- D) Nesil çatışması üzerine kurulmuştur.
- E) Olağanüstü öğeye yer verilmiştir.

41. Aşağıdakilerden hangisinin bir masalın döşeme bölümünden alındığı söylenebilir? (2019 AYT)

- A) Pireler berber iken develer tellal iken...
- B) Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.
- C) Uzak memleketin birinde bir padişah yaşarmış.
- D) Padişah işini göredursun, biz gelelim Keloğlan'a.
- E) Sislerin arasından ansızın tek gözlü bir dev belirivermiş.

(I) Genellikle "gölge oyunu" olarak nitelendirilen Karagöz; çıra, mum, lamba gibi bir aydınlatma kaynağı ile yarı saydam bir perdeden yararlanılarak oynanır. (II) Karagöz ile Hacivat'ın başından geçen olayların anlatıldığı oyunda Çelebi, Bebe Ruhi, Tuzsuz Deli Bekir gibi yardımcı tipler de vardır. (III) Karagöz oyunu; giriş, muhâvere, fasıl ve bitiş olarak adlandırılan dört bölümden meydana gelir. (IV) Karagöz şakacı, nüktedan, meraklı ve patavatsız bir tipi canlandırırken Hacivat medrese kültürüyle yetişmiş eğitimli bir tiptir. (V) Toplumun aksayan yönlerinin eleştirildiği oyunda Karagöz mendil, baston, sandalye gibi aksesuarları kullanırken Hacivat bu aksesuarları kullanmaz.

42. Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlış vardır? (2019 AYT)

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Edeblü ol cân isen
Hakk'ı bil insan isen
Müşât-ı Sultân isen
Var edeb öğren edeb

43. Bu dörtlüğün nazım türü aşağıdakilerden hangisidir? (2020 AYT)

- A) Nutuk B) Devriye C) Şathiye D) Güzelleme E) Münacaat

(I) Karagöz ve orta oyunu geleneksel Türk tiyatrosunun belli başlı türlerindendir. (II) Bunlar, önceden yazılmış ve ezberlenmiş metinlere dayanmaktan ziyade gösteriyi ön plana alır. (III) Orta oyununda asıl konunun işlendiği bölüme "fasıl" adı verilirken Karagöz'de bu bölümün adı "muhavere"dir. (IV) Zaman zaman her iki oyuna da müzik eşlik eder. (V) Kişiler açısından bir karşılaştırma yapılırsa Karagöz'deki Hacivat'ın orta oyunundaki karşılığı Pişekâr, Karagöz'ün karşılığı ise Kavuklu'dur.

44. Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlış vardır? (2021 AYT)

- A) I B) II C) III D) IV E) V

I. Ayrılır dosta gider

II. Sağ gelen hasta gider

III. Su gelir deste gider

IV. Gurbet yansın yıkılsın

45. Mânî nazım şeklinin biçim ve içerik özellikleri dikkate alınarak bir mânî oluşturulmak istense bu dizelerin sıralaması aşağıdakilerin hangisi olur? (2021 AYT)

- A) I – II – IV – III
- B) I – III – II – IV
- C) III – I – IV – II
- D) III – II – I – IV
- E) IV – II – I – III

Zurnacı, Pişekâr havasını çalar. Pişekâr meydana gelip iki eliyle seyirciyi selamladıktan sonra zurnacıyla şöyle konuşur:

Pişekâr: Amma benim pehlivanım!

Zurnacı: Buyur benim pehlivanım!

Pişekâr: Bu da hesap değildir.

Zurnacı: Nedir hesabın?

Pişekâr: Borcu sıkıyor kasabın?

“Yazıcı oyununun taklidini aldım, çal da oyunumuz başlasın, tenezzülen teşrif buyurun zevât-ı kirâm zevk-yâb olsunlar.” der.

46. İçerik özellikleri dikkate alındığında bu parça, orta oyununun hangi bölümünden alınmış olabilir? (2022 AYT)

A) Muhavere B) Tekerleme C) Fasil D) Bitiş E) Giriş

— Anadolu’da Dinî Tasavvufî Türk Edebiyatı’nın temsilcilerinden olan Yunus Emre’nin önemli eserlerinden biridir. Bir mesnevi ile başlayan eser, mensur bölümle devam eder. Didaktik özellikler taşıyan bu eserde insanı kâmil olma yolunda yaşanan manevi yolculuk anlatılır. Eserin daha sonraki bölümlerinde ise akıl ve iman hakkında bilgi verilir.

47. Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir? (2023 AYT)

A) Divân-ı Hikmet
B) Kutadgu Bilig
C) Atabetü’l-Hakayık
D) Risaletü’n-Nushiye
E) Vesiletü’n Necât

İsfahan’da yaşayan bir hükümdarın ve Keşiş adlı hazinedarın çocuğu olmamaktadır. Keşiş’in karısı ve Hanım Sultan bir gün yolda bir ihtiyarla karşılaşır. İhtiyar, Hanım Sultan’a bir elma fidanı verir. Fidan önce meyve vermez. Bu duruma üzülen Hanım Sultan’ın rüyasına ihtiyar girer ve fidanın meyve verdiğini müjdelar. Hanım Sultan ile Keşiş’in karısı elma fidanının meyvesini ikiye bölerek yer. Çocukları olursa birbirleriyle evlendireceklerine dair sözleşirler. Bir zaman sonra Keşiş’in kızı, hükümdarın ise oğlu olur. Oğlana Ahmet Mirza, kıza ise Kara Sultan adı verilir.

48. Bu parçada söz edilen halk hikâyesi aşağıdakilerden hangisidir? (2024)

A) Ferhat ile Şirin
B) Kerem ile Aslı
C) Leyla ile Mecnun
D) Arzu ile Kamber
E) Tahir ile Zühre

Halk şiirinde sıkça işlenen “felekten şikâyet” temasında genellikle “felek” kişileştirilir ve âşığın başına gelen dertlerin sebebi kabul edilir.

49. Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamaya uygun bir örnek değildir? (2024)

A) Neler geldi girdi benim düşüme
Felek bu dertleri taktı peşime
Bir yazı yazın ki mezar taşıma
Ferrahî dünyada gülmemiş deyin

B) Felek senden kime feryat edeyim
Bir müctehil yâre düşürdün beni
Başım alup ne diyare gideyim
İl içinde are düşürdün beni

C) Bak şu kaşa bak şu göze
Ciğer kebab oldu köze
Yakasız gömlekler bize
Felek biçer demedim mi

D) Bana yüklediğin çile reva mı
Bekledim vermedin bir gün devamı
Sımsıcacık olan mutlu yuvamı
Buz etmeye gerek var mı ah felek

E) Düşünce gönlüme o güzel melek
Ahımdan sarsılır kubbe-i felek
Mecnun gibi sahra sahra gezerek
İnleyen sazımı çalıp ağlarım

50. Şu karşıkı dağda yanar bir ışıık
Aldırmış sevdiğin ağlar bir âşık
Bir ceren bakışlı zülfü dolaşık
Sende bir gümanım var Çiçek Dağı

Bu dürtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez? (2025)

A) Sevgiliden ayrı düşme durumu anlatılmıştır.
B) Pişmanlık duygusu vurgulanmıştır.
C) Zengin kafiye kullanılmıştır.
D) Koşma nazım biçimiyle kaleme alınmıştır.
E) Sevgili ile ceren arasında benzerlik kurulmuştur.

51. Geleneksel Türk tiyatrosu türlerinden Karagöz ile ilgili aşağıdakilerin hangisi yanlıştır? (2025)

A) Kişi kadrosu, belirli bir özelliği ön plana çıkarılmış tiplerden oluşur.
B) Oyunda tef çalıp şarkı söyleyen, tasvirleri hayaliye veren bir yardımcı bulunur.
C) Güldürü unsuru genellikle yöresel konuşmalar ve yanlış anlamalarla sağlanır.
D) Gündelik hayatın aksayan yönlerini ele alan konulara yer verilir.
E) Hayalî, oyun bölümlerinin sırasını değiştirerek özgünlüğünü ortaya koyar.

52. İnanış odur ki bahçesinde ekmek pişiren bir kadın, perişan bir ihtiyar kılığındaki Hızır'ın, kendisinden ekmek istemesi üzerine onu kovar. Hızır, imtihanı kaybeden ve cimriliğini ortaya koyan bu kadına "Ekmek yaptığın tahta, yatağın; hamur yoğurduğun tekne, yorganın olsun. Kıyamete kadar bunları taşıyasın, doymak bilmeyesin!" der. Bunun üzerine kadın, kaplumbağaya dönüşür. Kaplumbağanın ne kadar yerse yesin doymayışının nedeni budur.

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu parçanın aşağıdaki türlerin hangisinden alındığı söylenebilir? (2025)

A) Masal B) Destan C) Fabl D)Efsane E) Menkıbe

AYT Halk Edebiyatı Cevaplar

1.A 2.E 3.B 4.A 5.D 6.E 7.C 8.D 9.B 10.D

11.D 12.D 13.E 14.A 15.E 16.D 17.C 18.E 19.B
20.A

21.C 22.B 23.C 24.A 25.B 26.D 27.B 28.C 29.D
30.E

31.B 32.C 33.D 34.C 35.B 36.E 37.B 38.D 39.C
40.D

41.A 42.E 43.A 44.C 45.C 46.E 47.D 48.B 49.E
50.B

51.E 52.D